

**PRINCIPIILE CREĂRII ECONOMIEI
BAZATE PE CUNOȘTINȚE ÎN UNIUNEA
EUROPEANĂ**

**Tatiana TOFAN, dr., cercet. șt. super., IEFS
Iulita BÎRCĂ, cercet. șt. stagiar, IEFS**

Recenzent: Galina SAVELIEVA, dr., IEFS

Revoluția cunoștințelor și mutațiilor multor produse în economia mondială au condus politicienii, mai ales în țările cele mai dezvoltate, pentru a aborda aceste realități într-o perspectivă frontală și pragmatică. Uniunea Europeană a pieței interne unice create printr-un sistem de legi și reglementări care garantează libera circulație a persoanelor, mărfurilor, serviciilor și capitalului, dar a dezvoltat politicile comune pentru comerț, agricultură și pescuit.

Cuvinte cheie: economie, economie bazată pe cunoaștere

Manifestarea pregnantă a revoluției cunoștințelor și a multiplelor mutații, produse în economia mondială, au determinat factorii politici, îndeosebi la nivelul țărilor cele mai dezvoltate, să abordeze frontal aceste realități într-o viziune prospectivă și pragmatică.

Fără îndoială, că una dintre abordările cele mai cuprinzătoare și spectaculoase o reprezintă strategia Uniunii Europene de construire a economiei bazate pe cunoștințe, adoptată la summitul de la Lisabona din 2000. Bazată pe o profundă analiză a situației și evoluțiilor din Uniunea Europeană comparativ cu cele din SUA, strategia proiectează elementele principale ale construirii economiei bazate pe cunoștințe în cadrul său.

Esența strategiei constă - după cum se afirmă în documentul prezentat de Comisia Uniunii Europene la Lisabona [4] - în continuarea și accelerarea schimbărilor structurale care se află deja în derulare. În aceasta strategie sunt trasate patru obiective strategice pentru Uniunea Europeană:

- Construirea unei economii bazate pe cunoștințe inclusivă și dinamică;
- Producerea unei creșteri economice accelerate și sustenabile;
- Revenirea la utilizarea plenară a resurselor umane, reducând șomajul la nivelul celor mai performante țări;
- Modernizarea sistemelor de protecție socială.

Obiectivul strategic global, în care se reflectă sintetic cele patru obiective strategice menționate, în formularea sa de la Lisabona, este următorul: Uniunea Europeană să devină, până în anul 2010, cea mai competitivă economie din lume, bazată pe știință, capabilă de o dezvoltare durabilă și creatoare de noi locuri de muncă. Creșterea economică medie anuală va fi de 3% și ea va conduce la crearea a 20 de milioane de locuri de muncă până în 2010.

În vederea realizării acestor obiective, Uniunea Europeană își focalizează eforturile în două direcții principale complementare:

- continuarea reformei economice pentru a realiza economia bazată pe cunoștințe;

**THE PRINCIPLES OF THE CREATION
OF ECONOMY BASED OF KNOWLEDGE
IN THE EUROPEAN UNION**

**Tatiana TOFAN, PhD, senior scientific researcher, IEFS
Iulita BIRCA, scientific researcher, IEFS**

Reviewer: Galina SAVELIEVA, PhD, IEFS

The knowledge revolution and many mutations produced in the world economy have led policymakers, especially in the most developed countries, to address these realities in a front prospective view and pragmatic. The European Union internal single market created by a system of laws and regulations that guarantee freedom of movement of persons, goods, services and capital, but has developed common policies for trade, agriculture and fishing.

Key words: economy, the knowledge-based economy.

The striking manifestation of the knowledge revolution and the various mutations produced in the world economy have led the policy makers, especially from the most developed countries, to address these realities in a front prospective and pragmatic view.

No doubt, that one of the most comprehensive and spectacular approaches is represented by the European Union's strategy of building the knowledge economy, adopted at the Lisbon Summit in 2000. Based on a thorough analysis of the situation and developments in the European Union compared to the U.S., the Strategy designs the main elements of building the knowledge economy within it.

The essence of strategy is - as stated in the document presented by the European Commission in Lisbon [4] - the continuation and acceleration of structural changes that are already in progress. In this strategy are outlined four strategic objectives for the European Union have been formulated:

- Building an inclusive and dynamic knowledge-based economy;
- Producing an accelerated and sustainable economic growth;
- Return to the plenary use of human resources, reducing the unemployment at the level of the best performing countries;
- Social protection systems modernization.

The global strategic aim, which is reflected synthetically by the four strategic objectives set in Lisbon, is as follows: EU to become by 2010 the world's most competitive economy based on science, capable of sustainable development and able to create new jobs. The average annual growth will be 3% and it will create 20 million jobs by 2010.

In order to achieve these objectives, European Union focuses its efforts in two main complementary directions:

- continuing the economic reform to achieve the knowledge-based economy;
- strengthening the European social model based on

-fortificarea modelului social european bazat pe investirea în oameni.

De reținut, că potrivit Comisiei Europene, operaționalizarea acestora necesită o deplină coordonare la nivel european, național, regional și local, respectând principiul subsidiarității.

Domeniile și acțiunile prioritare ale construirii economiei bazate pe cunoștințe.

Reforma economică este focalizată asupra a 10 domenii prioritare:

1) Dezvoltarea e-Europei (Europa electronică) are în vedere construirea unei societăți informaționale pentru toți cetățenii Europei, după modelul din SUA, care a generat deja substanțial performanțe economice. Elementele principale avute în vedere sunt:

- extinderea internetului, inclusiv prin generalizarea folosirii sale în școli;

- proliferarea comerțului electronic;

- creșterea numărului de firme tehnologice de vârf nou-înființate;

- extinderea telecomunicațiilor.

2) Dezvoltarea pieței interne a Uniunii Europene, îmbunătățind performanțele sectoarelor neperformante. Piața internă europeană, deși funcționează bine, încă nu stimulează suficient creșterea economică, competitivitatea și inovarea. Domeniile principale asupra cărora se prevede să se acționeze sunt:

- achizițiile publice, în special în zonele transfrontaliere;

- costurile tranzacțiilor comerciale, prea mari din cauza birocrăției care, potrivit unui studiu OCDE, reprezintă între 3-5% din PIB în țările Uniunii Europene, aproape dublu comparativ cu SUA; deosebit de ridicate sunt costurile cu protecția proprietății intelectuale;

- barierele frontaliere pentru servicii în cadrul UE;

- piețele energiei și aviației, care nu sunt finalizate la nivel european.

3) Dezvoltarea serviciilor financiare și realizarea unei piețe integrate de capital în 2005. Realizarea unei economii bazate pe cunoștințe, funcționale și performante în Uniunea Europeană, este condiționată de existența unei piețe integrate de capital și a unor servicii financiare dinamice care să satisfacă concomitent cerințele investitorilor, întreprinzătorilor și consumatorilor. Principalele direcții de acțiune sunt:

- Amplificarea capitalizării pieței de capital din UE, ce reprezintă ca mărime jumătate din piața SUA;

- Eliminarea fragmentării pieței de capital, în Uniunea Europeană existând 33 de burse de valori, comparativ cu două în SUA;

- Revederea restricțiilor privind investițiile permise fondurilor de pensii, ceea ce ar disponibiliza spre economia Uniunii Europene fonduri de investiții imense, în valoare de 5.000 de miliarde de euro.

4) Reconsiderarea întreprinderilor și întreprinderilor europene. Europa trebuie să devină mai întreprinderilor și mai inovativă, ceea ce semnifică firme mici și mijlocii mai multe și mai performante, dintre care unele - o proporție redusă - vor deveni în ramurile lor firme mari și lideri. Două dintre care sunt direcțiile strategice de acțiune preconizate:

investing in people.

It is worth to note that, according to the European Commission, their operationalization requires a full coordination at the European, national, regional and local level, taking into consideration the principle of subsidiarity.

Priority areas and actions of building the knowledge-based economy

Economic reform is focused on 10 priority areas:

1) Development of the e-Europe (electronic Europe) considers to build an information society for all citizens of Europe, according to the U.S. model, which has already generated substantial economic performances. The main considered elements are:

- Extending the Internet, including the generalization of its use in schools;

- proliferation of the electronic commerce;

- increasing the number of start-ups leading technology companies;

- expansion of telecommunications.

2) Development of the EU internal market, improving the performance of the nonperforming sectors. European internal market, although working well, still does not enough stimulate the economic growth, competitiveness and innovation. The main areas on which is required to action are:

- public procurement, especially in the border areas;

- trade transaction costs too high because of bureaucracy which, according to an OECD study, are between 3-5% of GDP in EU countries, nearly double in comparison to U.S., particularly high are the costs of intellectual property protection;

- border barriers to services in the European Union;

- energy and aviation markets that are not completed at the European level.

3) Development the financial services and achieving an integrated capital market in 2005. Realization of a functional and performant knowledge-based economy in the EU is conditioned upon the existence of an integrated capital market and some dynamic financial services that have to meet the requirements of investors, entrepreneurs and consumers. The main directions of action are:

- Amplification of the capital market capitalization of the European Union, which represents the half size of the U.S. market;

- elimination of capital market fragmentation in the European Union, having 33 Stock Exchanges, compared with two in the U.S.;

- Reviewing restrictions on the permitted investments of pension funds, which would free up to the EU economy huge investment funds worth 5.000 billion EUR.

4) Reconsideration of European entrepreneurship and businesses. Europe must become more entrepreneurial and innovative, which means more efficient small and medium enterprises, some of which – in a small proportion – will become larger companies and leaders in their branches. There are two strategic action directions that are proposed:

- building a dynamic business environment, that will stimulate the business creation, economic growth and

- construirea unui mediu de afaceri dinamic, stimulativ pentru crearea de firme, creșterea economică și inovare în condiții de piață competitive; pentru aceasta, sunt absolut necesare elaborarea și implementarea de politici privind finanțarea prin capitalul de risc și inovarea eficace;

- încurajarea spiritului întreprinzător și a asumării de riscuri prin scheme de partajare a proprietății cu salariații, incubatoare de afaceri, încurajarea femeilor-întreprinzătoare, eliminarea barierelor culturale privind asumarea riscului la toate nivelurile economiei etc.

5) Crearea unei autentice zone europene de cercetare științifică. Întrucât cercetarea și tehnologiile contribuie cu 28-50% la creșterea economică și reprezintă principalii vectori de forță ai competitivității și ocupării forței de muncă, ele trebuie să fie reconsiderate. Aceasta cu atât mai mult cu cât – afirmă Comisia Europeană – în economia bazată pe cunoștințe – cercetarea științifică și tehnologiile vor reprezenta mai mult ca niciodată motorul progresului economic și social. De aceea, este esențială crearea „zonei europene de cercetare științifică” prin:

- integrarea și coordonarea superioară, mai eficace, mai atractivă și mai inovativă, a cercetării științifice la nivelul Uniunii Europene și la nivelul țărilor componente;

- dezvoltarea unei rețele de centre de excelență;

- dezvoltarea comună, la nivelul Uniunii Europene, a infrastructurii cercetării științifice pentru domeniile de vârf, începând cu electronica și informatica;

- folosirea stimulentei privind taxele, patentele și capitalul de risc pentru a dezvolta cercetarea științifică;

- realizarea unui sistem comun european de referințe științifice și tehnologice care să servească politicilor publice;

- încurajarea cercetătorilor să fie mai mobili;

- transformarea Europei într-o zonă atractivă pentru cele mai bune creiere din lume.

6) Reconsiderarea instrumentelor financiare comunitare. Toate instrumentele financiare utilizate la nivelul Uniunii Europene – se statuează în documentele adoptate la Lisabona – vor fi reconsiderate, astfel încât să-și aducă contribuția la construirea economiei bazate pe cunoștințe. Acest proces se realizează în strânsă cooperare cu Fondul European de Investiții și cu Banca Europeană de Investiții, care ele însele își remodelează politicile și modalitățile de decizie și acțiune corespunzător obiectivelor și conținutului strategiei Uniunii Europene pentru 2010.

7) Construirea societății și economiei bazate pe cunoștințe să se fundamenteze pe valorile modelului social european. Modelul social european poate să ajute la derularea tranziției spre economia bazată pe cunoștințe. Problema principală este - potrivit autorilor strategiei - să se canalizeze imensul potențial al societății și economiei bazate pe cunoștințe pentru a rezolva multiplele probleme sociale cu care se confruntă Uniunea Europeană. Cheia soluționării adecvate constă în situarea oamenilor în centrul politicilor elaborate și implementate în Europa.

8) Investițiile cele mai bune pentru realizarea economiei bazate pe cunoștințe sunt în educație și în training. Vor trebui regândite toate componentele sistemului educațional începând cu grădinița și continuând cu învățământul primar, secundar și universitar, învățarea

inovation in competitive market conditions; for this, there are absolutely necessary to develop and implement policies on venture capital financing and effective innovation;

- encouraging the entrepreneurial spirit and risk-taking by sharing ownership schemes to employees, business incubators, encouraging female entrepreneurship, cultural barriers removal on risk taking at all levels of economy.

5) Creation of a genuine European research area. Taking into account that research and technology contribute with 28-50% to the economic growth and represent the major force vectors of competitiveness and employment, they must be reconsidered. This all more since - states the European Commission – in the knowledge-based economy - scientific research and technologies will be more than ever the engine of the economic and social progress. It is therefore essential to create the "European research area" by:

- superior integration and coordination, more effective, attractive and innovative of the scientific research in the European Union and at the level of the component countries;

- developing a network of excellence centers;

- joint development at the EU level, of the research infrastructure for the peak areas, starting with electronics and computer science;

- using incentives on taxes, patents and venture capital to develop scientific research;

- achieving a common European system of scientific and technological references to serve the public policy;

- encourage researchers to be more mobile;

- making Europe an attractive area for the best brains in the world.

6) Reconsideration of Community's financial instruments. All financial instruments used at the EU level – are stated in the documents adopted at Lisbon – they will be reconsidered in order to contribute to build the knowledge-based economy. This process is done in close cooperation with the European Investment Fund and European Investment Bank, which they reshape themselves their policies, decision procedures and actions corresponding to the objectives and content of the EU strategy for 2010.

7) Building a knowledge-based society and economy to be based on the values of the European social model. The European social model can help in carrying out the transition to the knowledge-based economy. The main problem is - according to the authors of the Strategy – to channel the huge potential of the knowledge-based society and economy to solve many social problems that European Union has to face. The key of the adequate solution consists in situating people in the center of the developed and implemented policies in Europe.

8) The best investments to achieve the knowledge-based economy have to be in education and training. There will be need to be redesigned all the components of the educational system from kindergarten and continuing with the primary, secondary and university education, lifelong learning should be the main component of the

continuă trebuie să reprezinte componenta principală a strategiei. Tuturor cetățenilor Uniunii Europene va trebui să li se ofere pe întreaga durată a vieții oportunități de a participa activ și eficace la activitățile societății bazate pe cunoștințe.

9) Creșterea gradului de ocupare a resurselor umane. Acționarea pe coordonatele anterioare, generatoare de stabilitate, noi firme și noi locuri de muncă, va determina folosirea mai bună a resurselor umane. Pe acest plan, la nivelul UE, se stabilesc și obiective cuantificabile referitoare la:

- creșterea gradului de ocupare a populației de la 61% în 2000 la 65% în 2005 și 70% în 2010;
- reducerea șomajului în 2010 la 4%, nivel realizat în 2000 de cele mai performante țări din lume;
- amplificarea gradului de utilizare a resurselor de muncă – element cu pondere decisivă în economia bazată pe cunoștințe – va avea multiple efecte pozitive în plan economic, social și cultural.

10) Evoluarea societății și economiei spre includere (integrare) socială și nu spre excludere. Principalii factori de excludere sunt șomajul, abilitățile insuficiente, educația și trainingul inadecvat, absența accesului la cunoștințe și inexistența oportunităților pentru muncă și dezvoltare. Societatea bazată pe cunoaștere oferă perspective pentru depășirea excluziunii sociale, dar pentru acesta este necesar ca sistemele de protecție socială să devină mai active, să ofere stimulente pentru muncă, să asigure sisteme de pensionare sustenabile pentru populația de vârstă a treia și un mediu stabil în care tranziția la economia bazată pe cunoștințe să se poată derula [9].

Uniunea Europeană nu numai a creat piața unică internă printr-un sistem de legi și reglementări ce garantează libertatea de circulație a persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalurilor, dar a dezvoltat politici comune pentru comerț, agricultură și pescuit. De asemenea a luat măsuri pentru aplicarea unei politici europene pentru dezvoltarea regională. În 1999 a fost introdusă moneda unică, Euro, a fost adoptată de 15 din statele membre și de celelalte state care ulterior au aderat la Uniunea Europeană, la moment 27 la număr. UE și-a întărit poziția în ceea ce privește politica comună externă, justiția și afacerile interne. Cu cca 500 de milioane de locuitori, Uniunea Europeană produce peste 30% din PIB-ul mondial, devenind astfel un jucător de prim rang pe plan mondial [10].

Principalul motiv pentru existența unei acțiuni europene în domeniul cercetării și inovării îl constituie nevoia pentru coordonarea activităților țărilor-membre pentru creșterea eficacității și reducerii costurilor, precum și consolidarea competitivității internaționale a economiei europene.

Printre cele mai importante realizări în cadrul acestei politici se numără stabilirea unui sistem uniform de standarde și specificații tehnice, ceea ce a dus la diminuarea sau chiar la eliminarea barierelor tehnologice în calea liberei circulații.

Principalul instrument al politicii de cercetare și inovare îl constituie programele cadru multianuale. În perioada 2007-2013 se desfășoară Programul Cadru 7 (PC7) ce posedă un buget de 50,5 miliarde euro, cu 40% mai mult decât predecesorul său PC6.

În cadrul Consiliului European de la Lisabona, din 23-

Strategy.

All citizens of the European Union should be given a lifetime opportunity to participate actively and effectively in the activities of the knowledge-based society.

9) Increasing the employment of human resources. Acting on previous coordinates, generating stability, new companies and new jobs will result in better use of the human resources. On this plan, at the EU level, measurable objectives are established and they are related to:

- increasing the employment rate from 61% in 2000 to 65% in 2005 and 70% in 2010;
- reducing unemployment in 2010 to a 4% level achieved in 2000 by the best countries in the world;
- enhancing the use of labor resources – elements with a critical share in the knowledge-based economy – will have multiple positive economic, social and cultural effects.

10) Evolution of society and economy for social inclusion (integration) and not to exclusion. The main exclusion factors are: unemployment, poor skills, inadequate education and training, lack of access to knowledge and lack of opportunities for employment and development. The knowledge-based society offers opportunities to overcome the social exclusion, but it is necessary that social protection systems to become more active, to provide incentives for work, to provide sustainable retirement systems for the third age population and a stable environment where the transition to the knowledge-based economy can perform [9].

The EU did not just create the single domestic market through a system of laws and regulations that guarantee freedom of movement of persons, goods, services and capital, but has developed common policies for trade, agriculture and fishing. It also took steps to put in place a European policy for the regional development. In 1999 it introduced the single currency, which was adopted by 15 Member States and the other states which later joined the EU, currently 27 in number. The European Union has strengthened its position in regard to the common foreign policy, justice and home affairs. With almost 500 million inhabitants, the European Union produces over 30% of the world GDP, thus becoming a leading player in the world [10].

The main reason for the existence of an European action in research and innovation is the need for coordination of member states to increase efficiency and reduce costs, and strengthen the international competitiveness of the European economy.

Among the most important achievements in this policy there are included the establishing of a uniform system of standards and technical specifications, which resulted in the reduction or even elimination of technological barriers in the way of free movement.

The main instruments of research and innovation policy are the multi-annual Framework Programmes. During 2007-2013 the FP7 is running which has a budget of 50.5 billion EUR, with 40% more than its predecessor, FP6.

Within the Lisbon European Council from 23 and 24

24 martie 2000, șefii de stat sau de guvern au decis să facă din economia Europei cel mai competitiv sistem din lume, având ca obiectiv locuri de muncă mai numeroase și creșterea economică până în 2010. Rezultatele dezamăgitoare ale revizuirii la jumătatea perioadei a Strategiei de la Lisabona au impus relansarea și refocalizarea acesteia în 2005. Nu există un temei juridic, dar concluziile reuniunilor Consiliului European au stabilit un plan pentru dezvoltarea strategică [8].

În prezent, obiectivul general al „Agendei de la Lisabona” sau al „strategiei”, ce reiese din strategia UE, este adesea citat în documentele Uniunii Europene (UE): transformarea Uniunii Europene în „economia bazată pe cunoaștere cea mai competitivă și mai dinamică din lume, caracterizată printr-o creștere economică durabilă, locuri de muncă mai numeroase și de mai bună calitate și o coeziune socială sporită” (Concluziile Președinției, Consiliul European de la Lisabona, 23-24 martie 2000) și „un mediu durabil”. Acest ultim obiectiv a fost adăugat cu ocazia reuniunii la nivel înalt de la Göteborg, din iunie 2001. Realizarea obiectivului este prevăzută pentru anul 2010 [8].

În concluzie putem menționa, că stimularea inovării este foarte importantă pentru creșterea valorii adăugate, pentru competitivitate pe termen lung și pentru accesul firmelor țărilor-membre ale UE pe piețele internaționale, deci implicit pentru reducerea deficitului comercial. În acest sens, este necesară sprijinirea capacității inovative la nivelul firmelor, prin diferite activități de asistență, consultanță, sprijin pentru acces la finanțare și crearea condițiilor pentru dezvoltare. Inclusiv și protejarea proprietății intelectuale este un element sine-qua-non al dezvoltării competitive bazate pe investiții și, în perspectivă, pe inovație.

March 2000, Heads of States or Governments decided to make Europe the most competitive economy in the world system, aiming more jobs and economic growth by 2010. Disappointing results of the mid-term review of the Lisbon Strategy imposed its relaunch and refocusing in 2005. There is no legal basis, but the conclusions of the European Council meetings have established a strategic development plan [8].

Currently, the general objective of the "Lisbon agenda" or of the "strategy" is often quoted in the documents of the European Union (EU) to transform European Union in "knowledge-based economy, the most competitive and dynamic in the world, characterized by a sustainable economic growth, numerous jobs and of a better quality and a greater social cohesion "(Presidency Conclusions, Lisbon European Council, 23 and 24 March 2000) and "a sustainable environment". This last objective was added during the summit from Gothenburg in June 2001. The achievement of the objective is planned for 2010 [8].

In conclusion we can mention that fostering innovation is very important for added value growth, for long-term competitiveness and access of the EU companies on the international markets, so by default to reduce the trade deficit.

In this way, it is necessary to support the innovative capacity of firms through different assistance activities, advice, support to access to finance, creating conditions for development. Including and protecting the intellectual property is a sine qua non element of competitive development based on investment and in the future, on innovation.

Bibliografie/Bibliography

1. Baron T., Anghelache C., Țițan E., Statistica, Editura Economică, 1996, p.13-18.
2. Bădiță M., Baron T., Korka M., Statistică pentru afaceri, Editura Eficient, București, 1998, p.13-24
3. Biji E., Wagner P., Lilea E., Statistică, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999, p.9-41
4. George C. Canavos, Don M. Miller, An Introduction to modern business statistics, Duxbury Press, 1993, p.6-17
5. Goschin Zizi, Statistică, Editura Expert, București, 1999, p.11-17.
6. Jaba E., Statistica, Editura Economică, 1998, p.3-26.
7. Maniu A., Mitruț C., Voineagu V., Statistica pentru managementul afacerilor, Editura Economică, București, 1996, p.17-26
8. Menges G., Grunrik der Statistik, Westdeutscher Verlag, Kohl und Opladen, 1968, p.16
9. Scărișoreanu Mona. "Birocrația pentru IMM se mută pe internet", Capital, nr.06, 15 Februarie 2010
10. www.ecomunitate.ro
11. www.eur-lex.europa.eu\Notice.d